

Oplæring i almenområdet

Vejledende guide for oplæringsvejledere for pædagogiske assistentelever.

Denne vejledende guide er for oplæringsvejledere der vejleder pædagogiske assistentelever i deres oplæringsperiode i almenområdet. Den er udarbejdet i samarbejde mellem Guldborgsund Kommune, Lolland Kommune, Vordingborg Kommune og SOSU-skolen i Nykøbing F.

Pædagogiske assistentelever arbejder med 17 oplæringsmål gennem deres uddannelse. Det er samme mål for oplæring 1 i almenområdet og oplæring 2 i specialområdet. Guiden præsenterer de 17 oplæringsmål. Ud for hvert mål er der overordnet beskrevet:

- hvad eleven skal have viden om.
- hvilke færdigheder eleven skal tilstræbe.
- som inspiration/hjælp er der nævnt teori, som eleven gennem uddannelsen får præsenteret på skolen, der kan passe til målet. Eleven har ikke nødvendigvis fået det gennemgået før oplærings-perioden. Det må ikke forhindre oplæringsvejleder i, sammen med eleven være nysgerrig på, hvad der står i elevens pensum og omsætte det til praksis, da oplærings-og skoledel skal hænge sammen.
- hvilket vejledende niveau eleven skal nå målet på, for at oplæringen kan godkendes.

Oplæringsmålene skal opfattes som en progression i uddannelsen.

Guiden er vejledende. Oplæringsvejleder laver en helhedsvurdering af eleven. Hvor langt eleven kommer med et mål, afhænger af oplæringsstedets læringsmuligheder, hvilket oplæringsvejleder må tage højde for ved udfyldning af midtvejs- og slutevaluering. Målene vurderes i forhold til oplæringsstedets målgruppe.

Oplæringsmålene vurderes ud fra følgende præstationsstandarder, defineret i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser:

Begynder niveau:

Eleven kan løse en opgave og udføre en aktivitet i en kendt situation eller ud fra en kendt problemstilling eller kan udføre en mere kompliceret aktivitet under vejledning. På dette niveau lægges der vægt på personlig kompetence til at sætte sig ind i uddannelsens fundamentale kundskabs- og færdighedsområder og kompetence til at udvikle ansvarlighed og grundlag for fortsat læring. På begynderniveauet grundlægges ligeledes selvstændighed i opgaveløsning.

Rutineret niveau:

Eleven kan planlægge og gennemføre en opgave eller aktivitet eller løse et problem i en rutinemæssig eller kendt situation og omgivelse, alene og i samarbejde med andre. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til selvstændigt at sætte sig ind i mere komplicerede problemstillinger og til at kommunikere med andre om løsningen heraf. Yderligere lægges vægt på fleksibilitet og omstillingsevne.

Avanceret niveau:

Eleven og lærlingen kan vurdere et problem, kan planlægge, løse og gennemføre en opgave eller aktivitet eller løse et problem også i ikke-rutinesituationer – alene eller i samarbejde med andre – under hensyn til opgavens art. På dette niveau lægges vægt på den personlige kompetence til at tage selvstændigt ansvar og vise initiativ samt kompetence til selv at formulere og løse faglige og sociale opgaver og problemer. Yderligere lægges vægt på kvalitetssans og kreativitet.

I oplæringsperioderne laves der midtvejsevaluering, slutevaluering og udfyldes en Erklæring om oplæring.

Ved midtvejsevaluering eller slutevaluering hvor oplæringsvejleder ikke forventer den godkendt, orienteres uddannelseskonsulent ved SOSU-skolen Jane Nordahl jano@sosunyk.dk og elevens ansættende myndighed.



Vejledende guide for oplæringsvejledere for pædagogiske assistentelever.

Oplæringsmål	Konkretiserede oplæringsmål for almenområdet	Niveau
Eleven kan:	Eleven har:	Oplæring 1
<p>1. Eleven kan selvstændigt og i samarbejde med andre varetage de relevante pædagogiske indsatser, opgaver og aktiviteter ud fra gældende lovgivning og lokale strategier for arbejdsområdet.</p>	<p>Viden om: Relevant lovgivning, retningslinjer, politikker m.m. for oplæringsstedet. Orientering på institutionens hjemmeside.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Den pædagogiske læreplan (Omsorg, relationsdannelse, sprogstimulerende aktiviteter, legeaktiviteter) • Magtanvendelse • Tavshedspligt, underretningspligt, oplysningspligt • Den kommunale Børn – og unge politik • Retningslinjer på oplæringsstedet • Det lokale foreningsliv, lokale tilbud og indsatsområder • Sundhedsstyrelsens anbefalinger • Nationale retningslinjer • Mad og måltidspolitik • Arbejds miljøloven <p>Færdigheder: Følge gældende regler og retningslinjer for det pædagogiske arbejde på oplæringsstedet. Løse mindre opgaver og i samarbejde med oplæringsvejlederen og/eller de øvrige pædagogiske medarbejdere kunne indgå i pædagogiske rutine/aktiviteter</p>	Begynder
<p>2. Eleven kan systematisk reflektere over pædagogiske observationer, og anvende observationer til at planlægge, gennemføre, tilpasse og fagligt begrunde pædagogiske aktiviteter, der understøtter målgruppens udvikling, læring, trivsel, og identitetsdannelse, samt identificere og handle på ændrede adfærdsmønstre.</p>	<p>Viden om: Hvordan man observerer og hvordan man kan anvende sine pædagogiske observationer i forhold til børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sansintegration • Børns motoriske udvikling • Aktivitetshjulet, spilhjulet og legeskabelonen • Slåskultur og kampege • Aktiviteter, der understøtter kropsbevidsthed og identitetsudvikling. • Børn og seksualitet. Kønsroller og kønsidentitet • Mental sundhed • Tilpasning (NUZO, flow) • Forskellige typer af observationer • Anerkendelse • Den normale psykiske udvikling set ud fra Stern, Erikson, Bowlby og Giddens. 	Rutineret

	<p>Færdighed: Arbejde systematisk med at planlægge, gennemføre og tilpasse rutinemæssige situationer og aktiviteter ud fra de pædagogiske observationer eleven har gjort sig, samt kunne forstå og begrunde de pædagogiske valg der er truffet.</p>	
<p>3. Eleven kan identificere og arbejde med pædagogiske mål fra handle- eller læreplaner samt selvstændigt planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og aktiviteter, der blandt andet har fokus på den pågældende målgruppes kommunikation og/eller sproglige udvikling.</p>	<p>Viden om: Målgruppens sproglige udvikling såvel den samlede gruppe som den enkelte. Børnegruppens sprog og kommunikation og kender til sprogmålene samt sprogvurderingsmaterialet på oplæringsstedet.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorien om de 100 sprog (Reggio Emilia) • Sprogudvikling, sprogstimulerende tilpassede aktiviteter • Sanglege, rim og remser, dialogisk læsning, sproglig turtagning, dialog • Kropssprog • De 6 læreplanstemaer • Formativ/summativ evaluering <p>Færdigheder: Planlægge, gennemføre og evaluere aktiviteter/metoder i en rutinemæssig eller kendt situation, som styrker og understøtter målgruppens sproglige udvikling.</p>	Rutineret
<p>4. Eleven kan selvstændigt planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og aktiviteter under hensyntagen til målgruppens forudsætninger, mestringsevne og med fokus på involverende og medskabende processer og sociale fællesskaber.</p>	<p>Viden om: Børnegruppens forudsætninger og læringsstrategier i involverende og medskabende processer</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgivelsernes betydning • Inklusion/eksklusion – fællesskabets betydning for det enkelte barn • Antonovskys teori om mestring • Mental sundhed (ABC) og mindfulness • Udviklingspsykologi - fokus på Stern, Erikson, Bowlby • Planlægningsmodeller fx SMTTE • Legens betydning • Multikulturel pædagogik • Forskellige former for børnefællesskaber • Medbestemmelse • Anerkendende pædagogik (Schibbye) <p>Færdigheder: Positionere sig med øje for at hjælpe børn der er udenfor fællesskabet og igangsætte relevante lege med øje for inklusion i en mindre børnegruppe.</p>	Rutineret

<p>5. Eleven kan selvstændigt understøtte målgruppens kompetencer til at etablere venskaber og indgå i sociale relationer.</p>	<p>Viden om: Børnegruppens sociale samspil, så de kan støtte børnene i at indgå i sociale relationer med andre og etablere venskaber.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leg og sociale relationer • Den gode motoriske cirkel • Mental sundhed, handlekompetencer • ABC-metoden • Indgangsstrategier (Lindqvist-Winther) • Samarbejde - Når vi skaber i fællesskab, opnår vi fællesskab • Konflikt håndtering • Det fælles tredje <p>Færdigheder: Støtte og motivere til at børnene søger og fastholder venskaber bl.a. med fokus på omgangstonen blandt børn.</p>	<p>Rutineret</p>
<p>6. Eleven kan ud fra en faglig og professionel tilgang selvstændigt planlægge og gennemføre pædagogiske omsorgsopgaver med kendskab til og forståelse for målgruppens kognitive funktionsevne, adfærd og kan imødekomme særlige behov.</p>	<p>Viden om: Hvilken betydning der ligger i omsorgsbegrebet differentieret i forhold til alder og behov.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • De 3 P'er • Piagets teori om tænkningens udvikling • Piagets teori om de kognitive skemaer • Spejlneuroner • Mentalisering • Omsorg, omsorgstrekanten <p>Færdigheder: Udvide empati og situationsfornemmelse og yde hvert enkelt barn og målgruppen den rette omsorg.</p>	<p>Rutineret</p>
<p>7. Eleven kan selvstændigt igangsætte og motivere til pædagogiske aktiviteter, der understøtter succesoplevelser og skaber engagement og glæde ved fysisk aktivitet og bevægelse.</p>	<p>Viden om: Børnegruppens motoriske udvikling og hvordan der kan arbejdes med denne.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivationsbegreber, ejerskab, medbestemmelse og forandringens faser • Den gode motoriske cirkel • Maslows behovspyramide, indre og ydre motivation • Kendskab til naturlege og naturaktiviteter. • Elevens rolle ved aktivitet (foran, ved siden og bagved) • Anerkendelse/ros <p>Færdigheder: Igangsætte og motivere til fysisk aktivitet så disse skaber engagement og glæde hos børnegruppen.</p>	<p>Rutineret</p>

<p>8. Eleven kan selvstændigt planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og aktiviteter, der øger målgruppens forståelse for bæredygtighed</p>	<p>Viden om: Hvordan børnegruppen lærer at passe på naturen, så fremtidige generationer også kan få glæde ud af jordens ressourcer ved bl.a. at inddrage årstidernes kendetegn, oplevelser i naturen, planter og dyreliv.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genanvendelse af brugte ting, affald eller naturens gratis materialer. • Undersøgende adfærd og kreativitet. • Basal forståelse af, udnyttelse af naturens ressourcer og konsekvenser deraf. • Indretning af leg og læringsmiljøer i forhold til bæredygtighed. <p>Færdigheder: Bl.a. arbejde med at motivere og fremme målgruppens glæde og viden om bæredygtighed f.eks. ved affaldssortering, madspild og genbrug.</p>	<p>Rutineret</p>
<p>9. Eleven kan selvstændigt anvende hygiejniske retningslinjer og tage initiativ til handlinger, for at afbryde smitteveje og forebygge infektioner.</p>	<p>Viden om: Sundhedsfremmende aktiviteter og forebyggelse af smitte og infektioner.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Håndhygiejne, hånddesinfektion • Smittekæden og smitteveje • Køkken og fødevarerhygiejne • Syge børn • Infektionssygdomme • Immunforsvar • Lokale procedurer for hygiejne <p>Færdigheder: Bidrage til gode hygiejnerutiner – for på den måde at mindske spredning af smitte, samt forebygge og afhjælpe sygdom, som skyldes bakterier og virus mv.</p>	<p>Rutineret</p>
<p>10. Eleven kan selvstændigt planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske indsatser og aktiviteter, som bidrager til kulturel forståelse, sundhedsfremme og øger målgruppens bevidsthed i forhold til sundhed og livskvalitet.</p>	<p>Viden om: Kulturforskelle og kulturforståelse i forhold til fællesskab, sundhed og livskvalitet. Sundhedsfremme eks. måltidet som pædagogisk aktivitet - kost, sundhed, samvær og madkultur.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inklusion/Eksklusion - kulturel forståelse • Omgivelsernes betydning • WHO og det brede positive sundhedsbegreb • Forskellige forståelser af sundhed og livskvalitet • Sundhedsfremme og forebyggelse • Det pædagogiske måltid • De officielle kostråd • Bevægelsesmuligheder inde og ude 	<p>Rutineret</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Naturens mange rum fx bevægelsesrum, motionsrum, undersøgelsesrum • Kulturs funktion i forhold til fællesskab, sundhed og livskvalitet. <p>Færdigheder: Inddrage sin viden om kulturforståelse, sundhedsfremme og livskvalitet i planlægningen af pædagogiske indsatser og aktiviteter, der bidrager til målgruppens forståelse.</p>	
<p>11. Eleven kan selvstændigt planlægge, gennemføre og evaluere musiske, kreative, æstetiske og kulturelle aktiviteter med fokus på indtryk, oplevelser, dannelse, følelser og kropslige sansninger.</p>	<p>Viden om: Æstetik og kultur, herunder højtider og traditioner. Former, materialer og teknikker. Aktiviteter med musik og drama.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • De primære og sekundære sanser • Fortællinger, drama, traditioner og musik • Basale kreative kompetencer. • Forskellige kulturelle udtryksformer. • Modellen: Indtryk, Udtryk og Aftryk • Æstetiske læreprocesser. <p>Færdigheder: Igangsætte aktiviteter og lege, der styrker målgruppens kreativitet, sanser og glæde ved kreativ og musisk udfoldelse. Eks. motivere bl.a. til sang, sanglege, sansemotorik og kreative aktiviteter med forskellige materialer.</p>	Rutineret
<p>12. Eleven kan anvende og fagligt begrunde anvendelsen af digitale teknologier i pædagogiske aktiviteter, samt reflektere over etiske dilemmaer og vejlede målgruppen om sikkerheden ved brugen heraf.</p>	<p>Viden om: Hvordan/hvornår digitale teknologier og medier anvendes i pædagogiske aktiviteter.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • De fordele digitale medier kan have i forhold til motivation – eks. nysgerrighed, interesse, "legekultur", sociale medie vaner • Apps, hjemmesider og lign. der kan inspirere til aktiviteter • Digital dannelse i forhold til digitale og sociale medier - www.medieradet.dk • De første digitale skridt, fri for mobberi og www.on-undervisning.dk • Digitaldannelse og teknologiforståelse - www.dr.dk/skole/ultrabit.dk • GDPR • AI og VR løsninger • Digital SPS teknologi <p>Færdigheder: Være rollemodel i forhold til anvendelse af digitale teknologier og sociale medier, herunder GDPR. Eks. bruge iPad etisk korrekt som et pædagogisk redskab.</p>	Begynder
<p>13. Eleven kan deltage aktivt i faglige drøftelser, samt</p>	<p>Viden om: Samarbejde med kolleger og forskellige samarbejdspartnere. Kommunikation eks. Dialog, aktiv lytning.</p>	Begynder

<p>indgå i samarbejde med professionelle om planlægning af pædagogiske indsatser og aktiviteter.</p>	<p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samfundsmæssige påvirkning af målgruppen • De fem punkter for det gode samarbejde • Samarbejde i forskellige grupper • Monofaglige og tværfaglige samarbejdspartnere • Professionel fagidentitet bl.a. hvornår og hvorfor er det hensigtsmæssigt at bruge fagsprog <p>Færdigheder: Aktivt deltage i oplæringsstedets møder og mødekultur eks. faglige drøftelser til vejledning, stuemøder, planlægningsmøder og personalemøder. Deltage</p>	
<p>14. Eleven kan medvirke til udvikling af et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø, herunder arbejde i overensstemmelse med ergonomiske principper og eventuel velfærdsteknologi, samt forebygge fysisk og psykisk vold på arbejdspladsen.</p>	<p>Viden om: Arbejds miljø og ergonomi.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pas godt på din krop - Egen grundform og kropsbevidsthed • Fysisk arbejdsmiljø • Psykosocialt arbejdsmiljø • Forebyggelse af konflikter og vold • APV - hjælpemidler eks. forflytning, puslepladser osv. <p>Færdigheder: Anvende hjælpemidler, der er til stede på oplæringsstedet, samt anvende korrekte arbejdsstillinger. Medansvarlig for at skabe et godt arbejdsmiljø - fokus på egen rolle og interaktion med det øvrige personale. Kan støtte målgruppen i at forebygge og løse konflikter.</p>	Begynder
<p>15. Eleven kan indgå i professionelle relationer, samarbejde, nedtrappe konflikter og kommunikere målrettet, empatisk og anerkendende med målgruppen, pårørende, kolleger.</p>	<p>Viden om: Professionel kommunikation i forhold til børnegruppen, kolleger og forældre.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fem punkter for det gode samarbejde • Konflikttrappen • Aktiv lytning • Transaktionsanalyse • Ikke-voldelig kommunikation • Nonverbal kommunikation • Grethe Kragh-Müllers 12 punkter til kommunikation med børn • De 3 p'er • Menneskesyn • Relationers opbygning og indhold • Anerkendende pædagogik • Empati – sympati <p>Færdigheder: Turde kommunikere, tage initiativ og indgå i dialog med målgruppen, pårørende eller kollegaer; eks. tage telefonen og</p>	Rutineret

	tage imod en besked, støtte målgruppen i at løse konflikter på en professionel og respektfuld måde.	
<p>16. Eleven kan reflektere over egen fagprofessionelle rolle, ansvar og kompetenceområde i den pædagogiske praksis, herunder etiske og faglige dilemmaer.</p>	<p>Viden om: Egen fagprofessionelle rolle, samt eget ansvars- og kompetenceområde.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fagprofessionelle rolle • Rollemodeller • Etiske dilemmaer • Pædagogiske dilemmaer • De tre P'er • Joharis vindue • Symmetrisk/asymmetrisk relationer - definitionsmagt <p>Færdigheder: Opmærksom på etiske og faglige dilemmaer i den pædagogiske praksis og drøfte dem med kolleger eller eks. gå til din leder, hvis du oplever, at en kollega går over grænsen over for et barn. Reflektere over egen rolle, faglige kunnen - eks. turde sige til og fra i forhold til opgaver eller spørge om hjælp.</p>	Begynder
<p>17. Eleven kan selvstændigt dokumentere og evaluere det pædagogiske arbejde med henblik på at understøtte faglig kvalitetsudvikling og tværprofessionelt arbejde.</p>	<p>Viden om: Dokumentationsformer og dokumentationssystemer. Hvordan oplæringsstedet arbejder med kvalitetsudvikling og tværprofessionelt arbejde.</p> <p>Eleven får bl.a. undervisning i;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brug af planlægningsmodeller fx aktivitetshjulet, SMTTE-modellen • Forskellig dokumentationsformer • Formativ/summativ evaluering • Viden om tværfaglige samarbejdspartnere • Kvalitetssikringshjulet <p>Færdigheder: Arbejde med dokumentation og evaluering i forhold til det udførte pædagogiske arbejde, samt hvordan det kan medvirke til kvalitetsudvikling eller inddragelse af relevante tværprofessionelle samarbejdspartnere. Eks. arbejde systematiske med evaluering af læringsmiljøerne i forhold til børns læring, trivsel, udvikling og dannelse.</p>	Begynder